

USA's blokade mod Cuba

Baggrund

Lige siden den cubanske revolution i 1959 har USA arbejdet på at vælte det nye styre. Den daværende diktator i Cuba, Fulgencio Batista, flygtede til Den Dominikanske Republik og derfra videre til Spanien, hvor han nød sit otium med 300 mio. USD fra den cubanske statskasse. Nogle cubanere havde nydt godt af diktaturets politik og havde skabt sig formuer på flertallets bekostning. De indså hurtigt, at

fremtiden ikke ville blive helt så favorabel for deres indtjeningsmuligheder, og mange af dem flygtede til USA, hvor de blev taget imod med åbne arme.

I april 1960 udtalte USA's daværende viceudenrigsminister for den vestlige hemisfære, Lester Mallory, at »alle tænkelige midler bør straks tages i brug med henblik på at svække det økonomiske liv i Cuba (...) med det formål at skabe sult,

med love og regler for international sameksistens landene imellem, såsom FN Pagten og WTO, Verdenshandelsorganisationen.

I denne pjece fokuserer vi på USA's mangeårige handelsmæssige, økonomiske og finansielle blokade af Cuba. Vi fortæller historien.

A: De første 30 år af USA's blokade mod Cuba, 1961-1991

USA's første reaktioner på den politiske udvikling i Cuba efter revolutionen

USA indførte begrænsninger på deres handel med Cuba allerede kort efter den cubanske revolution i 1959. I 1960 stoppede præsident Eisenhower olieforsyningerne til Cuba, og samme år annullerede han al sukkerimport fra Cuba.

Efter USA's mislykkede invasionsforsøg ved Svinebugten i Cuba i april 1961 iværksatte præsident Kennedy i 1962 en omfattende blokade mod landet. Med hjemmel i USA's lov fra 1917 om »Handel med fjenden« fik JFK hermed lagt grunden til en økonomisk, handelsmæssig og finansiell blokade af Cuba. Loven skal genunderskrives af præsidenten hvert år for at være gyldig, og det har samtlige USA's præsidenter gjort siden da.

Kennedy udstedte i 1962 et forbud mod import af varer til USA, hvis dele bestod af produkter fra

desperation og til sidst en omstyrtning af regeringen«. Og USA har brugt alle midler til det formål:

En væbnet invasion i Svinebugten i 1961; utallige forsøg på at myrde Fidel Castro; terrorangreb som bl.a. bombningen af et civilt fly ved Barbados i 1976 og bombninger af 4 hoteller og et rejsebureau i Havana i 1997; verdens længstvarende og mest omfattende blokade; psykologisk krigsførelse i form af stærkt forvrænget information om livet i Cuba – en aktivitet, som siden årtusindskiftet er blevet videreudviklet til en cyber-krig, hvor web-sider finansieret fra USA og EU når meget længere ud med deres fake-news og forvrængede information via sociale medier.

Cuba er et uafhængigt land, og alligevel har skiftende regeringer i USA aldrig lagt skjul på, at de mener sig i deres gode ret til at sanktionere Cuba for at fremtvinge et systemskifte. Det har de holdt fast i på trods af, at den politik er strid

Cuba, også selvom de var produceret i tredjeland. Senere samme år blev udenlandske skibe, der lagde til i cubanske havne, pålagt karantæne ved anløb i USA.

Det var også i 1962, USA fik Cuba suspenderet som medlem af Organisationen af Amerikanske Stater (OAS); en samarbejdsorganisation, som Cuba havde været med til at stifte i 1948. Suspensionen blev først ophævet i 2009, men Cuba takkede nej til være med igen, fordi de oplevede, at OAS var et redskab for USA's dominans over Latinamerika.

Cubansk ejede aktiver i USA blev indefrosset, og Cuba blev forbudt at anvende US-dollar i internationale

handler. I det hele taget ophørte næsten al handel mellem Cuba og USA samtidigt med, at Kennedy overtalte de fleste lande i Nord- og Sydamerika, undtagen Mexico og Canada, til at afbryde de diplomatiske forbindelser med øen. Det tvang Cuba til at søge nye handelspartnere, og her åbnede Sovjetunionen og de daværende østbloklande deres arme for den isolerede ø.

Præsident Jimmy Carter forbedrede forholdet noget og tillod igen borgere fra USA at besøge Cuba, men det fik præsident Ronald Reagan sat en stopper for. Desuden anbragte Ronald Reagan Cuba på USA's liste over lande, der støtter terror, hvilket indebar en væsentlig

optrapning af USA's økonomiske og finansielle krig mod Cuba.

Den kolde krig slutter – men ikke USA's blokade af Cuba

Da Sovjetunionens og østbloklændenes brød sammen i 1989-91, var der i hele Vesten en lettelse over, at den kolde krig mellem Øst og Vest var slut. Mange i Vesten fortolkede det sådan, at den vestlige liberale, kapitalistiske samfundsmodel havde vundet over den sovjetiske samfundsmodel. Under alle omstændigheder udgjorde sidstnævnte ikke længere nogen udfordring – endsige trussel mod Vesten.

Men det ændrede ikke noget ved USA's blokadepolitik overfor Cuba.

B: De næste 30 år af USA's blokade mod Cuba, 1991-2021

USA øger presset i 1990'erne

I stedet for at sænke spændingsniveauet, da den kolde krig sluttede, og gå i dialog med Cuba, vedtog USA i 1992 en lov, der hed: »The Cuban Democracy Act«.

Loven er også kendt som Torricelli-loven efter det kongresmedlem, der var pennefører på loven. Loven blev udarbejdet under stærk påvirkning af den eksilcubanske forening, The Cuban American Foundation. Eksilcubanerne håbede på, at det cubanske styre ville bryde sammen nu, hvor Cuba ikke

længere kunne regne med samhandel med og støtte fra Sovjetunionen og østbloklændene.

Loven medførte den hårdeste stramning af den amerikanske blokadepolitik mod Cuba siden Kennedy-dagene. Den blev vedtaget under præsident George Bush Sr.

EU-Kommissionen protesterede umiddelbart efter loven var blevet vedtaget. Det blev påpeget, at loven var i strid med konventionerne om international handel, fordi den var et forsøg på at blokere handlen mellem Cuba og andre lande. Det fik dog ikke USA til at ændre noget.

I 1996 underskrev Bill Clinton en lov, der skulle øge presset på Cuba yderligere.

Midlerne var bl.a. at USA skulle stramme de allerede eksisterende økonomiske, handelsmæssige og finansielle sanktioner mod landet; søge opbakning til internationale sanktioner mod Castros regering; støtte grupper, der kæmpede for et »frit og uafhængigt« Cuba; forberede og understøtte en kommende overgangsregering mhp. at bane vejen for en »demokratisk valgt« regering i Cuba.

»The Cuban Liberty and Democratic Solidarity Act« var navnet på loven, også kendt som Helms-Burton-loven.

Det var lovens eksplicitte formål at undergrave det politiske system i Cuba, hvilket også fremgår af lovens navn. Hermed afviste USA

enhver form for dialog med den siddende politiske ledelse i Cuba. Samtidigt øgede man sin politiske og økonomiske støtte til dissidenter i Cuba og det eksilcubanske samfund i USA.

To kapitler i Helms-Burton-loven trådte ikke i kraft straks efter lovens vedtagelse, men de kunne aktiveres, når som helst en præsident fandt det hensigtsmæssigt. Faktisk krævede det en aktiv handling fra den siddende præsident hvert år, for at kapitlerne IKKE skulle træde i kraft.

De to kapitler gav USA hjemmel – i deres egen lovgivning – til at iværksætte ekstra-territoriale sanktioner mod virksomheder i tredjelande, hvis disse skulle vælge at handle med Cuba. Målet var at tvinge virksomheder i hele verden til at vælge mellem Cuba og det meget større marked i USA.

Helms-Burton-loven blev fordømt af EU og af regeringerne i mange lande, som havde handelsrelationer med USA. De påpegede alle, at loven er en overtrædelse af international lov; at den er i strid med ethvert lands ret til selvbestemmelse og uafhængighed, som beskrevet i FN-pagten.

For at modvirke Helms-Burton-lovens mulighed for at lægge sag an mod virksomheder i tredjelande, vedtog EU Rådsforordning nr. 2271/96. Formålet er at beskytte

virksomheder i EU mod mulige konsekvenser af USA's ekstra-territoriale lovgivning. Forordningen har vist sig at være helt utilstrækkelig.

Lande som Canada og Mexico vedtog lignende love for at beskytte deres virksomheder mod US-sanktioner, når de handler med Cuba, men mindre lande er mere sårbare, og kan ikke stille noget op overfor USA's sanktionspolitik.

FN's reaktion på blokaden

Siden 1992 har Cuba hvert år på FN's generalforsamling fremsat en resolution, der fordømmer USA's blokade mod Cuba og som kræver, at blokaden bliver ophævet. Blokadens var og er en åbenlys overtræ-

delse af FN-pagten kapitel 1 art.1, stk. 2 og art. 2, stk. 4.

Bortset fra USA og Israel – fordømmer resten af verdenssamfundet hvert år på FN's generalforsamling USA's blokade af Cuba.

Ved afstemningen den 2. november 2023 stemte 187 ud af 190 lande for at blokaden skulle ophæves; USA og Israel stemte imod, og Ukraine undlod at stemme.

I sit forsvar for at opretholde blokaden udtalte USA's FN-ambassadør, Paul Folmsbee, i 2023, at man er klar over de »udfordringer«, som det cubanske folk hver dag lider under pga. blokaden. Men, som han forklarede, »USA står fast sammen med det cubanske folk«... og USA stemmer imod resolutionen, fordi »sanktioner er et blandt flere værktøjer i vores politik overfor Cuba mhp. at få landet til at fremme demokrati og sikre respekten for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder«.

Så USA ved bedst, hvad der er det cubanske folks behov og ønsker: USA definerer, og USA bestemmer.

USA skruer yderligere op for presset mod Cuba i 00'erne

Med præsident George Bush Jr.

skærpedes den fjendtlige politik mod styret i Cuba.

Han nedsatte en kommission med daværende udenrigsminister Condoleezza Rice i spidsen, »Commission for Assistance to a Free Cuba«. Opgaven var at identificere og udvikle metoder, som kunne fremskynde en »demokratisk overgang i Cuba«.

Den leverede i 2004 en rapport med anbefalinger til, hvordan USA bedst kunne vælte styret i Havanna ved bl.a. at øge støtten til cubanske dissidenter i og udenfor Cuba.

Rapporten blev fulgt op af endnu en rapport i 2006, »Compact with the Cuban People«. Her lover USA's regering, at man vil støtte en overgangsregering.

Internationale finansinstitutter begyndte nu at blive straffet med

milliardbøder for at lave handels-transaktioner med Cuba i USD, som er monopolvaluta på det internationale marked – og det fik flere internationale banker til at stoppe deres handel og kontakt med Cuba.

Kort forbedring af forholdet mellem USA og Cuba i 10'erne

Under præsident Barack Obama lykkedes det at forbedre forholdet mellem USA og Cuba. Landene genoptog direkte diplomatiske forbindelser med hinanden; USA til lod igen amerikanske statsborgere at besøge Cuba; nogle af handelsrestriktionerne blev fjernet, og Obama fjernede Cuba fra USA's liste over lande, der støtter terrorisme.

Obama udtalte, at han ville anbefale en ophævelse af Helms-Burton loven. Men selve ophævelsen kan kun ske, når et flertal i Kongressen stemmer for det, og det skete ikke. I marts 2016 besøgte præsident Barack Obama Cuba, hvor han mødtes med daværende præsident Raúl Castro.

Trump ruller udviklingen tilbage

Da Donald Trump blev præsident i 2017, indledte han en politik, der skulle »eliminere de sidste tre socialistiske stater i Amerika: Cuba, Venezuela og Nicaragua«.

I maj 2019 aktiverede præsident Trump de kapitler i Helms-Burton loven, som har ekstra-territorial karakter. Desuden truede Trumps udenrigsminister, Mike Pompeo,

med økonomiske sanktioner mod udviklingslande, der tog imod Cubas mangeårige tradition for solidaritetsarbejde i form af udsending af læger og andet sundhedspersonale.

I sin tid som præsident fik Trump indført i alt 243 stramninger af blokaden. Og han satte Cuba tilbage på USA's liste over stater, der støtter terrorisme.

Hele Trumps mission var at gøre det ekstremt vanskeligt for Cuba at opretholde sin retmæssige adgang til legitime indtægter gennem handel, turisme og finansielle operationer, der kan sikre handel, investeringer og grundlæggende produktionsprocesser.

C: Blokaden efter 2021

Joe Biden holder ikke sit valgløfte om Cuba

I 2021 blev Joe Biden præsident, men selvom han i sin valgkamp lovede at forbedre forholdet til Cuba, har han hidtil intet gjort, tværtimod. Biden har videreført Trumps politik mod Cuba, og USA's blokade er mere altomfattende end nogensinde tidligere.

Eksilcubanernes indflydelse på amerikansk udenrigspolitik

Ifølge en opgørelse i 2021 fra USA's Migration Policy Institute (MPI) er antallet af eksilcubanere i USA ca. 2.7 mio. personer. I opgørelsen indgår personer, der enten er født

i Cuba eller af cubansk herkomst. Størstedelen af eksilcubanerne bor i Florida.

Visse grupper af eksilcubanere – specielt den økonomiske elite, der forlod Cuba i 1960'erne – ønsker, at USA fører en hård og uforsonlig politik mod Cuba. De har blandt andet organiseret sig i »The Cuban American Foundation«.

Da Florida er en af de såkaldte svingstater, får det cubanske samfund i staten en uforholdsmæssig stor indflydelse på USA's politik i forhold til Cuba. Ved hvert præsidentvalg kæmper demokraterne og republikanerne hårdt for at vinde delstaten Florida, og derfor bliver eksilcubanerne en vigtig gruppe at sikre sig støtte fra.

Økonomiske konsekvenser for Cuba af USA's blokade mod landet

Det er hævet over enhver tvivl, at USA's blokade rammer hele den cubanske befolkning hårdt, og har gjort det i mere end 60 år. Det økonomiske kvælergreb, som blokaden er, skaber alvorlige mangelsituationer i landet. USA's blokade gør hverdagen ualmindelig svær for almindelige cubanere.

De økonomiske skader som følge af blokaden er enorme. Ifølge det cubanske udenrigsministerium har US-sanktioner gennem årene kostet Cuba omkring 150 milliarder USD, svarende til ca. 1.000 milliarder d.kr. [cubaminrex.cu/es/el-bloqueo-es-](http://cubaminrex.cu/es/el-bloqueo-es)

un-acto-de-guerra-en-tiempo-de-paz.

Hvert år opgør Cuba skaderne i en rapport til FN's generalforsamling. Det fremgår af den seneste rapport, at blokaden mellem 1. marts 2022 og 28. februar 2023 har kostet Cuba omkring 4.867.000.000 dollar. Det svarer til 555.000 USD eller næsten 4 millioner d.kr. i timen i hele perioden. Cuba vurderer, at den cubanske økonomi kunne have vokset med 9%, hvis landet ikke var udsat for blokaden.

Økonomiske konsekvenser for danske virksomheder af USA's ekstra-territoriale blokade

Også danske virksomheder, banker, organisationer og privatpersoner er blevet ramt af USA's blokade mod Cuba. Virksomheder, som tidligere handlede med Cuba, er holdt op med det, fordi det giver en masse

problemer, hvis de også vil handle med USA. Danske virksomheder, der bliver overtaget af amerikanske virksomheder, ophører straks med al samhandel.

Vi så et par eksempler på, at blokaden også rammer i Danmark, da der i 2021 blev anlagt erstatnings-sag mod store danske shippingvirksomheder som DSV og Maersk ved domstole i USA. Deres forbrydelse var at have losset og læsset containere ved en kaj i Havanna, som tidligere havde tilhørt en eksilcubansk familie. Det illustrerer tydeligt omfanget af blokaden.

Til sidst et mindre, men dog slående eksempel på, hvor langt blokadens indflydelse rækker: Når man på søgetjenesten Momondo søger på rejser fra Danmark til Cuba, kommer dette resultat op på skærmen: »På grund af restriktioner kan vi ikke vise resultater for denne søgning«. Klikker man videre, viser det sig, at det skyldes en ordre fra U.S. Department of the Treasury: Office of Foreign Assets Control.

Tribunal om USA's blokade mod Cuba

Den 16. og 17. november 2023 blev der i Bruxelles afholdt et tribunal, dvs. en international domstol, om USA's blokade mod Cuba. Tribunalet var et civilt nedsat tribunal, inspireret af det såkaldte »Russell Tribunal« fra 1966, der undersøgte og dokumenterede krigsforbrydelser i USA's krig mod Vietnam.

Tribunalet bestod af internationalt anerkendte jurister, og formålet var at undersøge, hvorvidt USA's blokade af Cuba er lovlige i henhold til de folkeretlige regler for forholdet mellem stater, dvs. internationale love og regler for sameksistens landene imellem.

Dommen var klar: USA's massive politiske og økonomiske sanktioner mod Cuba gennem en blokade af landet siden 1961 frem til i dag er i strid med folkeretten.

Dommen refererede til følgende internationale love og regler: FN-pagten af 1945, Menneskerettighederne, som de præciseres i den Internationale Traktat om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder af 1966, ICESCR, Rom Statutten fra 1998 om forbrydelser mod menneskeheden, Genève Konven-

tionerne af 1948 om forebyggelse af folkemord, reglerne i WTO, Verdenshandelsorganisationen samt principperne i Maastricht Traktaten.

Her skal blot refereres til FN-pagtenes første artikler:

I artikel 1, afsnit 2 og artikel 2, afsnit 1, 4 og 7 slås det fast, at ethvert land har ret til suverænitet og selvbestemmelse, og der gives et klart forbud mod intervention fra andre lande.

Faktisk er USA's egen lov, The Cuban Liberty and Democratic Solidarity Act, (Helms-Burton-loven) i sig selv et bevis på, at blokaden er illegitim, fordi loven eksplicitte mål er at fremkalde »et systemskifte«.

Dommernes konklusion var også klar: »Da de mange sanktioner og de amerikanske love, som de er baseret på, er ulovlige, skal de ophæves. USA må betale for den skade, der er påført den cubanske stat, dens virksomheder og borgerne«.

Udgivet af Dansk-Cubansk Forening, januar 2024

Redigeret af Susanne Wind

Dansk-Cubansk Forening
Høffdingsvej 10, 2500 Valby

Mail:

postcubavenner@gmail.com

Hjemmeside:

www.cubavenner.dk

Facebook:

[danskubanskforening](https://www.facebook.com/danskcubanskforening)

Bliv medlem med et par klik i vores webshop:

www.cubavenner.dk/webshop

**Mit liv
Mit Cuba
Mit land
Min fremtid
Min familie**

**Bedre
uden
blokade**